

Mitja Remih

Vodoravna jama na Židovcu

Poljanska gora je za člane našega jamarskega kluba kar nekako »sveta lokacija«, saj smo na tem območju teren prečesali po dolgem in počez ter pri tem odkrili veliko jamskih objektov, med katerimi še vedno kraljuje Čaganka.

Pisalo se je leto 2011, ko je Srečko Vidic našel zanimivo votlino pod hribom Židovec. Kazalo je, da bi lahko šlo za brlog, vendar si rjavi kosmatinec na srečo tam ni poiskal zatočišča. Vhod v votlino je dovolj širok in toliko visok, da ob vstopu skoraj ni treba skloniti glave, nato pa se v dolžino 17 m lijakasto oži. Tam sta ob odkritju obstala Srečko Vidic in Davorin Kacin – Kaco. Slednjemu kot kaže jama ni dala miru, zato me je skoraj deset let po odkritju prepričal, da greva v prednovoletnih prostih dneh po terenski akciji lahko prespat v bivak pri Čaganki, od tam pa se naslednji dan napotiva v bližnjo Vodoravno jama na Židovcu. Ob odkritju sta namreč na koncu rova videla majhno odprtino v sigi, skozi njo pa naj bi zelo odmevalo. Sam sem si misli, da dosti obetavno že ne more biti, drugače nihče ne bi čakal toliko časa na nadaljnje odkrivanje.

Vhodni deli jame so povsem vodoravni. FOTO MARKO PRŠINA

Dno dvorane za Prebojem zaznamujejo debeli nanosi blata. FOTO MARKO PRŠINA

Ko sva prišla do jame oziroma omenjene odprtine, sem Kacota pogledal kar malo postrani, češ, kam me je spet to pripeljal. V najini navadi je namreč, da se prebija tam skozi, kjer drugi obupajo. In tokrat je bilo videti zares ozko! Splazil sem se po trebuhu do konca in poslušal navodila, naj zavpijem proti luknjici. Priznam, odmev je bilo res prijetno slišati, vseeno pa se zaradi tega ni nič lažje delalo. Če sva si želela delovišče narediti prijaznejše, sva se seveda morala vrniti nekaj metrov nazaj in sva začela razbijati skale v nemogočem položaju, na trebuhu, v eni roki špica, v drugi macola, idealno! Po nekajurnem rudarjenju sva ugotovila, da preboja ta dan še ne bo, Kaco pa je zatrjeval, da v nadaljevanju že vidi manjšo dvorano.

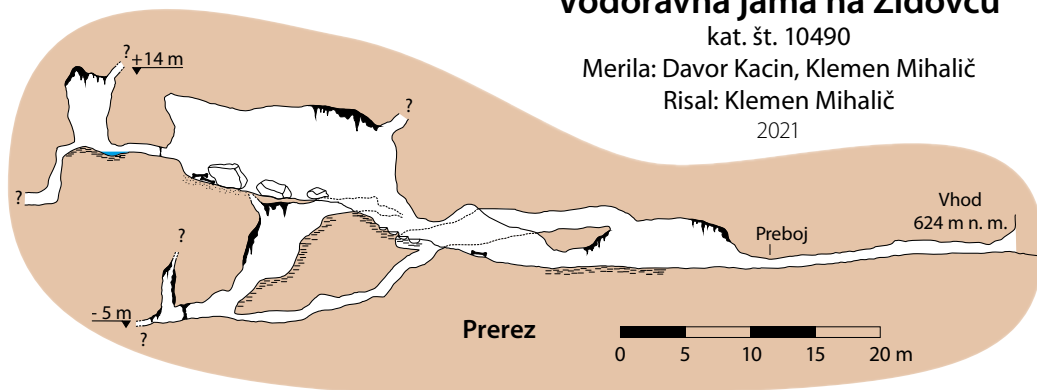
Vodoravna jama na Židovcu

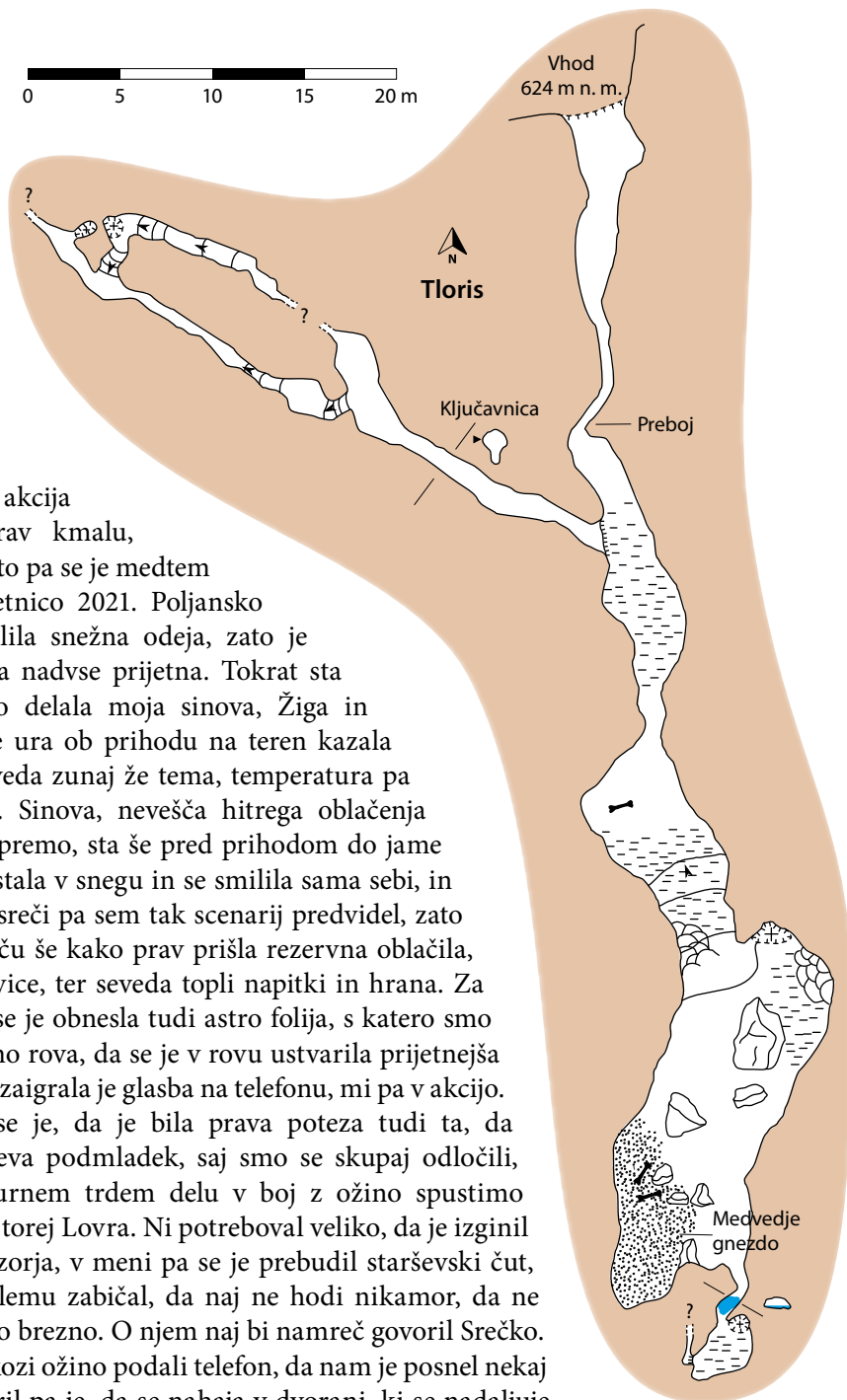
kat. št. 10490

Merila: Davor Kacin, Klemen Mihalič

Risal: Klemen Mihalič

2021

Naslednja akcija je sledila prav kmalu, koledarsko leto pa se je medtem obrnilo na letnico 2021. Poljansko goro je pobelila snežna odeja, zato je bila že vožnja nadvse prijetna. Tokrat sta nama družbo delala moja sinova, Žiga in Lovro. Ker je ura ob prihodu na teren kazala 18, je bila seveda zunaj že tema, temperatura pa okoli ledišča. Sinova, nevesča hitrega oblačenja v jamarsko opremo, sta še pred prihodom do jame vsa prezebla stala v snegu in se smilila sama sebi, in tudi meni, k sreči pa sem tak scenarij predvidel, zato so na delovišču še kako prav prišla rezervna oblačila, kape in rokavice, ter seveda topli napitki in hrana. Za piko na i pa se je obnesla tudi astro folija, s katero smo zaprli odprtino rova, da se je v rovu ustvarila prijetnejša temperatura, zaigrala je glasba na telefonu, mi pa v akcijo.

Izkazalo se je, da je bila prava poteza tudi ta, da s sabo vzameva podmladek, saj smo se skupaj odločili, da po nekajurnem trdem delu v boj z ožino spustimo najmanjšega, torej Lovra. Ni potreboval veliko, da je izginil z vidnega obzorja, v meni pa se je prebudil starševski čut, zato sem malemu zabičal, da naj ne hodi nikamor, da ne pade v kakšno brezno. O njem naj bi namreč govoril Srečko. Lovru smo skozi ožino podali telefon, da nam je posnel nekaj kadrov, govoril pa je, da se nahaja v dvorani, ki se nadaljuje vsaj še 20 m. Ob pogledu na posnetke smo bili odločeni, da se tudi preostali člani še tisti dan prebijemo skozi, zato smo orodje predali Lovru in se izmenično lotili ožine z obeh strani. Po dveh urah sem se odločil, da poskusim s prebojem tudi sam. Lažje mi je bilo predvsem zato, ker sem imel na obeh straneh ožine nekoga, ki bi mi lahko pomagal v primeru, da obstanem. Uspelo mi je in Kacotu tudi, Žiga pa je ob gledanju

skozi odprtino obstal in se odločil, da se tokrat ne bo prebil skozi. In bilo mu je žal, saj smo mu pozneje poročali o dobrih 100 m novih delov in to kakšnih! Lepo zasigane dvorane, čudoviti kapniki, hodnik v obliki ključavnice in seveda nove ožine.

Že naslednji vikend smo se znova podali v jamo, tokrat sta se nama pridružila še Mateja Kopina in Klemen Mihalič. Razdelili smo se v dve ekipi, z Matejo sva širila ožino v stranskem rovu, Klemen in Kaco pa sta začela meriti nove dele. Delo smo opravili odlično, saj sva se ravno prerinila skozi ožino, ko sta za nama prišla merilca, torej smo lahko kmalu na tablici z navdušenjem gledali osnutek načrta. Izmerjenih je bilo 133 m novih delov jame, z uvodnimi 17 m skupaj točno 150 m. To pa je že prava jama! Zatem smo se vsi skupaj odpravili naredit kakšno dobro fotografijo v večjo dvorano, med pregledovanjem pa po naključju odkrili nekaj večjih kosti in čekanov ter jih pospravili v transportko, da bi si jih zunaj bolje pregledali.

Ker je bila ura že pozna, smo se že predhodno odločili, da bomo prenočili v bivaku, med uživanjem v toplem obroku in hladnem pivu pa začeli proučevati, kakšne čekane smo prinesli iz jame. Ne vem, kdo je prišel do ideje, da bi lahko šlo za medvedje zobovje, zato smo s pomočjo Googlevega iskalnika kaj kmalu ugotovili, da fotografije ustrezajo medvedu, in to ne običajnemu, pač pa izumrlemu jamskemu medvedu! Naslednji dan smo najdbo poslali v preveritev Andreju Hudoklinu in Marku Pršini, ki sta potrdila našo domnevo.

FOTO MARKO PRŠINA

FOTO MARKO PRŠINA

Nova raziskovalna odprava v jamo je sledila 13. marca 2021, tokrat so se članom našega kluba pridružili poznavalec jamskih medvedov, paleontolog Matija Križnar iz Prirodoslovnega muzeja Slovenije, ljubiteljski arheolog Pavel Jamnik ter legendarni zbiralec mineralov in fosilov Davorin Preisinger. Najbolj sem se bal, da bo zahtevna ožina za koga prehud izziv, a so se ob tovariški pomoči tudi nekoliko močnejši kolegi prerinili skozi. Opravili so temeljit paleontološki pregled najdišča, pobrali kostni material, izvedli vris in fotodokumentirali najdbe. Izkazalo se je, da je bilo v jami kar nekaj ostankov ledenodobnih sesalcev, poleg ostankov jamskega medveda so našli tudi ostanke alpskega svizca in jazbeca. Najdena okostja in zobovje smo predali v Prirodoslovni muzej Slovenije v konzervacijo, pri čemer bodo poskušali določiti starost, nato pa del najdbe predali v lokalni Belokranjski muzej Metlika.

Ko potegnemo črto, lahko ugotovimo, da ima Kaco res pravi nos za jamsko raziskovanje. Zasigano odprtino, skozi katero ni šla niti pest odraslega človeka, smo razširili v prehod do novega dela jame, v katerem smo našli do sedaj edino najdišče jamskega medveda na Poljanski gori. Vsekakor jama, v katero se spleča pripeljati še koga, ki ga zanima podzemni svet in nima težav s prebijanjem skozi ožino.

Podočnika (kanina) jamskega medveda v naravni velikosti. FOTO MITJA REMIH